

IV Pla de Polítiques de Dones del Consell Comarcal del Baix Ebre

PERÍODE 2021-2024

900 900 120
**Contra la violència
masclista** Atenció 24 h

ÍNDEX

1. PRESENTACIÓ	¡Error! Marcador no definido.
2. LES CARACTERÍSTIQUES COMARCALS	4
3. MISSIÓ.....	7
4. MARC CONCEPTUAL.....	9
5. MARC NORMATIU	13
5.1. ANTECEDENTS AL BAIX EBRE: UNA DÈCADA TREBALLANT PER LES POLÍTIQUES DE DONES.....	20
6. PROCÉS D'ELABORACIÓ	21
6.1. METODOLOGIA	21
6.2. FASES DE LA METODOLOGIA.....	22
7. DIAGNOSI	23
7.1. EIX 1. ESTABLIR LES POLÍTIQUES DE DONES COM UN EIX TRANSVERSAL EN L'ACCIÓ DE GOVERN DEL CONSELL COMARCAL DEL CONSELL COMARCAL DEL BAIX EBRE.....	24
7.2. EIX 2. CONSTRUCCIÓ D'UNA CULTURA PER A UN NOU CONTRACTE SOCIAL	25
7.3. EIX 3. INCREMENTAR LA PRESÈNCIA I LA PARTICIPACIÓ DE LES DONES EN TOTS ELS ÀMBITS DE LA VIDA SOCIAL.....	27
7.4. EIX 4. REORGANITZACIÓ DELS TEMPS I ELS TREBALLS PER CONCILIAR LA VIDA FAMILIAR I LABORAL	30
7.5. EIX 5. OFERIR UNA ATENCIÓ INTEGRAL DAVANT LES NECESSITATS DE LES DONES.....	31
7.6. EIX 6. PROGRAMA PER A L'ABORDATGE INTEGRAL DE LES VIOLÈNCIES CONTRA LES DONES	34
8. PLA D'ACCIÓ	37
9. BIBLIOGRAFIA.....	54

1. PRESENTACIÓ

Em plau presentar-vos el IV Pla Comarcal de Polítiques de Dones del Consell Comarcal del Baix Ebre. Un pla que pretén donar continuïtat a la feina que des de fa anys venim realitzant dins de la fita d'aconseguir en el nostre territori la igualtat efectiva entre dones i homes.

Tot i que el principi d'igualtat està en la base de les nostres societats democràtiques, i malgrat els progressos legislatius realitzats i haver assolit la igualtat formal, la realitat ens mostra que encara persisteixen una visió androcèntrica i factors que incideixen en la desigualtat d'oportunitats entre homes i dones. Per tant, segueix sent necessari continuar planificant i desenvolupant actuacions i polítiques encaminades a transformar aquests comportaments socials i garantir la equitat de gènere.

Amb aquest nou pla, volem disposar d'un document viu i transformador, que contribueixi a transformar en clau de gènere la nostra societat, definint els projectes i actuacions a desenvolupar, orientats a avençar cap a la igualtat efectiva.

Estem convençuts i convençudes que, per a la Institució, serà una eina útil amb la qual dibuixar el camí a seguir en matèria de polítiques d'igualtat.

Les administracions locals, en tant que som les més properes a la ciutadania hem de ser capdavanteres en les polítiques adreçades a fer efectiu aquest dret.

El Consell Comarcal del Baix Ebre traves d'aquest IV Pla de Polítiques de Dones del Baix Ebre vol reiterar el seu compromís en la igualtat efectiva entre homes i dones, i volem donar un pas endavant front la responsabilitat social.

El Consell, pioner en aquest tipus de polítiques dins el nostre territori, té la voluntat de fer extensives les sinèrgies, donant suport a la resta d'entitats, empreses i Ajuntaments, que vulguin impulsar als seus respectius plans locals mesures concretes vers la igualtat. A tot això, cal remarcar que la nostra entitat té darrera seu una experiència d'accions i mesures que s'han portat a terme amb aquest propòsit des de l'any 2007.

Aquest ha estat un pla consensuat i participat per entitats, el Consell Consultiu de Dones del Baix Ebre, Ajuntaments i tècnics comarcals per tal de recollir totes les sensibilitats i aportacions del territori.

Esperem que aquest Pla consolidi accions iniciades fa nou anys, i permeti iniciar-ne de noves per tal de seguir impulsant el treball transversal i conjunt de tots els departaments del Consell Comarcal, així com la col·laboració i la cooperació en els diferents Ajuntaments de la comarca i sigui una eina de treball efectiva i útil per totes i tots.

Laura Fabra Verge
Consellera Comarcal Serveis a les Persones del Consell Comarcal del Baix Ebre

2. LES CARACTERÍSTIQUES COMARCALS

El Baix Ebre té una superfície de 1.002,72 km² repartida entre els 14 municipis i 3 EMD que l'integren.

Figura 1. Mapa ubicació comarca Baix Ebre

Figura 2. Mapa dels municipis Baix Ebre

Font: www.enciclopèdia.cat

La comarca del Baix Ebre és situada a l'extrem meridional del Principat. Limita amb la comarca del Montsià al sud, el Matarranya i la Terra Alta a ponent, la Ribera d'Ebre i el Baix Camp al Nord i amb la Mediterrània a l'Est.

Els límits de la comarca són, a grans trets, els següents: al N, la Ribera d'Ebre, des de la Talaia de Llixem fins al N de la plana de Sant Jordi prop del barranc del cap de Terme, el qual fa de límit al llarg dels darrers 3 km amb el Baix Camp; a llevant, la mar, des del codolar del Cap de Terme fins a la gola de Tramuntana; pel S, el Montsià, on el termenal puja quasi recte des de la gola de Tramuntana a l'illa de Gràcia i d'aquesta a la Carrova per l'Ebre, i continua fins a les moletes d'Arany; a ponent, el Matarranya, des d'aquestes moletes fins al riu d'Algars; al NW, la Terra Alta, des del riu d'Algars fins a la ja esmentada Talaia de Llixem, una mica al N del pas de Barrufemes, on entra l'Ebre a la comarca.

Geogràficament, la comarca integra diferents paisatges, des de la costa fins a les terres muntanyenques de les serralades de l'interior, passant per les amples superfícies que han omplert el riu en el seu delta, i els congosts que l'Ebre descriu quan travessa les formacions muntanyoses¹.

¹ Font: <http://www.enciclopedia.cat/>

Densitat de població 2018	Població	Superfície km2	Densitat (habitants/km2)
Baix Ebre	78.288	1.002,70	79,5
Tortosa	33.870	218,5	155
Roquetes	7.961	136,9	60,1
Alfara de Carles	368	63,9	5,9
Paüls	561	43,8	13,3
Benifallet	714	62,4	11,5
Tivenys	882	53,5	16,2
El Perelló	2.863	100,7	29,1
l'Ametlla de mar	6.801	66,9	107,4
l'Ampolla	3.280	35,6	97,4
Deltebre	11.505	107,4	108,7
Camarles	3.278	25,2	138,2
l'Aldea	4.137	35,2	120,6
Xerta	1.170	32,4	37,3
Aldover	838	20,2	45,5

Font: elaboració pròpia (dades IDESCAT)

Veiem com el 43,29 % de la població de la comarca es concentra a la localitat de Tortosa, que alhora és el municipi que té una densitat de població més elevada amb 155 habitants per km2.

La diversitat de paisatges de la comarca així com les diferents opcions en l'aprofitament del terra han generat una ocupació diferencial del territori, que es divideix en tres grans zones. D'una banda el delta amb la zona de regadiu, de l'altra la plana amb els conreus de secà i, per últim, la zona de muntanya.

El pilar fonamental de l'economia del Baix Ebre són l'agricultura i la ramaderia, tot i que també hi ha activitat industrial a les zones de Tortosa i el delta. Cal tenir en compte també el turisme, el sector més desenvolupat que està en constant creixement i que en els darrers anys ha anat generant ocupació.

Si ens fixem en la població estrangera, sabem que a l'any 2018 hi havia 12.687 persones estrangeres vivint al Baix Ebre, el que representa al voltant d'un 16,20% del total de població de la comarca.

Població per nacionalitat 2018	Homes	Dones
Espanyola	32.406	32.775
Estrangera	6.754	5.933

Font: elaboració pròpia (dades IDESCAT)

3. MISSIÓ

La missió d'aquest IV Pla de polítiques de dones del Consell Comarcal del Baix Ebre 2021-2024 és fomentar el principi d'eficàcia en totes les polítiques i actuacions que el Consell Comarcal endegui en matèria d'igualtat.

El disseny del IV Pla comporta ajustar-lo a la realitat comarcal actual i també a les necessitats de cadascun dels catorze municipis que integren la comarca i les tres EMD: Aldover, Alfara de Carles, Benifallet, Camarles, Deltebre, El Perelló, l'Aldea, l'Ametlla de Mar, l'Ampolla, Paüls, Roquetes, Tivenys, Xerta, Tortosa i l'EMD de Jesus, l'EMD de Campredó i l'EMD de Bitem. El IV pla pretén ser un conjunt d'objectius, mesures i actuacions que guiïn l'activitat del Consell i fomentin la transversalitat, la cooperació, la coordinació i la implicació de tots els departaments del Consell Comarcal i les entitats del territori.

En línia anterior, es podria dir que l'objectiu general d'aquest pla -entenent com a tal la plasmació del nivell purament estratègic de les actuacions que posteriorment es duren a terme des del Consell Comarcal- consisteix fonamentalment en continuar treballant des de les dues vessants del concepte d'igualtat:

-Dimensió positiva (tots i totes som iguals)

-Dimensió negativa (prohibició de qualsevol tipus de discriminació)

Tot incorporant una tercera dimensió per regular les situacions anòmales o injustes que es detectin:

-Dimensió compensadora (principi d'igualtat de tracte i d'oportunitats entre dones i homes)

Caldrà, per tant:

En primer lloc, continuar treballant per eradicar la discriminació, perquè, tot i que sovint sembla que les situacions discriminatòries estan ja superades, sí es cert que encara se'n produeixen de moltes, potser ja no de forma tant evident, sinó més aviat com a pràctiques encobertes o dissimulades en el marc del que és vist com quelcom quotidià o dels hàbits adquirits.

I en segon lloc, treballar per assolir la igualtat "real", no només formal o normativa, tant en l'àmbit laboral (i aquí fem referència no tant sols a la igualtat d'oportunitats, sinó a la mateixa presència, poder i capacitat per arribar a alts càrrecs), com en l'àmbit privat (relacions personals, violència masclista i altres submissions, tasques de cura), i en definitiva, en tots els àmbits socials, siguin públics o privats on la dona encara pot incrementar la seva participació i ha de fer sentir encara més la seva veu (en la política, el món associatiu, l'esport, l'oci, etc).

Darrera d'aquest objectiu "marc" està l'interès de promoure un canvi estructural que ens dugui a una societat més justa, on dones i homes gaudeixin d'una millor qualitat de vida i puguin desenvolupar lliurement les seves vides, sense impediments provocats per estereotips o concepcions obsoletes del que és l'ésser humà indiferentment del seu sexe.

Es pretén incidir sobre les arrels estructurals de la desigualtat ja que és fonamental per poder acabar amb les situacions de discriminació que és el símptoma visible del sistema de desigualtat. Les accions que es plantejaran en el Pla d'Acció són útils però, malauradament, no esdevenen 100% transformadores. No podem perdre de vista, com dèiem, el context de desigualtat estructural més enllà de les situacions de discriminació concretes més fàcilment observables.

Per dur a terme aquesta missió, el Consell Comarcal del Baix Ebre compta amb la coordinació del SIAD Comarcal, que a banda d'exercir les funcions pròpies de SIAD és qui centralitza, coordina i manté en contacte tots els municipis del Baix Ebre en matèria d'igualtat i polítiques de dones, a excepció de la capital, Tortosa, on el servei funciona de forma autònoma degut a la grandària del municipi i el nombre de població que s'hi atén.

És important tenir en compte que per desenvolupar la missió del IV Pla de polítiques de dones del Consell Comarcal del Baix Ebre 2021-2024 és fonamental comptar amb la complicitat, la col·laboració i la implicació de tots els departaments del Consell Comarcal així com els diferents agents socials i entitats.

4. MARC CONCEPTUAL

El concepte d'igualtat reconeix el mateix valor a totes les persones, però si té en compte la diferència entre dones i homes en l'actual societat, plural i democràtica, i entre les diferents necessitats d'aquests. L'aspiració concreta de les polítiques de dones és un futur proper on tant dones com homes puguin dur a terme les seves capacitats personals i prendre decisions sense condicionaments imposats pels aspectes tradicionals que han limitat la condició d'home o dona, atribuint a cada sexe uns rols determinats dels quals és difícil desprendre-se'n. Es per això que les polítiques de gènere han de contribuir a transformar el concepte "sexe = gènere", sota qual, històricament, s'han justificat unes relacions desiguals de domini a favor del sexe masculí.

A continuació s'exposen un seguit de conceptes i definicions relacionats amb les relacions de poder entre dones i homes.

IGUALTAT: La igualtat d'oportunitats és un dret reconegut en l'àmbit nacional i internacional que recorda que tots som iguals davant la llei sense que hi pugui haver discriminació per raons de gènere, classe, raça, religió o ideologia. El no respecte a la igualtat comporta discriminació, que vol dir tractar a una persona pitjor que a una altra per qualsevol dels motius que acabem de d'anomenar.

FEMINISME: Els feminismes són moviments polítics i teòrics que han nascut a molts indrets del món i que des de fa segles treballen per aconseguir la igualtat entre homes i dones. Els diferents feminismes solen ser autocrítics i no només qüestionen el domini patriarcal que caracteritza moltes societats del món, sinó que també desmantellen el poder que les feministes poden arribar a exercir sobre altres dones amb ideologia, classe o identitat diferents. Aquesta autocrítica ha donat pas al naixement de feminismes negres, islàmics o decolonials que treballen a partir de les experiències i problemàtiques pròpies de dones de color, religió o identitat diferents de la occidental.

PATRIARCAT: És un concepte que serveix per descriure una organització cultural i social concreta controlada per l'home. La seva ideologia es basa en la inferioritat natural de la dona i la superioritat masculina. El sistema patriarcal ha tingut la capacitat de crear discursos creïbles que han estat assumits per homes i dones i han premès el manteniment del poder en mans de l'home.

ANDROCENTRISME: És un punt de visió segons el qual l'home és el centre i la mesura del món. Un símptoma d'això és la utilització del llenguatge masculí com si fos neutre per referir-se a homes i a dones. L'androcentrisme silencia les experiències de les dones perquè no considera que siguin rellevants per a l'evolució de les societats, o directament no es preocupa per conèixer-les.

SEXISME: És un tipus de discriminació basada en el sexe. El sexisme no ignora a la dona sinó que directament l'humilia i la limita personalment.

LLENGUATGE: El llenguatge és el mirall que reflecteix la societat que l'utilitza. És potencialment influenciat perquè reproduïx els estereotips sexistes i fa molt difícil la desaparició de la desigualtat de gènere. Segons Pierre Bourdieu, el llenguatge és una manera de donar vida o de crear el món, el terreny on es lluita per la designació d'una realitat. Considera que ens trobem en una societat on qui té l'autoritat per fer discursos creïbles és el qui controla la visió de la realitat.

ÚS NO SEXISTA DEL LLENGUATGE. Les institucions públiques han de fer un ús no sexista del llenguatge que eviti l'expressió de concepcions sexistes de la realitat i els usos androcèntrics i amb estereotips de gènere. S'ha de promoure un llenguatge respectuós en l'atenció personal, documentació escrita, gràfica i audio-visual.

IDENTITAT: És el conjunt de trets propis d'un individu o d'un col·lectiu d'individus que els caracteritzen i els diferencien de la resta de persones. La identitat implica la presència de "l'altre" i permet determinar les diferències entre un mateix i un altre individu.

SEXE: És el conjunt de característiques que distingeixen els individus d'una espècie dividint-los en masculins i femenins. Algunes feministes qüestionen el sexe, no perquè considerin que no existeixi, sinó perquè pensen que la idea d'un "sexe natural" organitzat d'acord amb dos posicions "oposades" i complementàries és un dispositiu mitjançant el qual el gènere s'ha acomodat dins una idea heterosexual que caracteritza les nostres societats. Parlar de sexe d'acord amb aquestes dues posicions oposades invisibilitza altres opcions com per exemple la transexualitat.

GÈNERE: S'entén per gènere la construcció social i cultural que defineix les diferents actituds i comportaments que homes i dones han de tenir en funció del seu sexe biològic. Podríem dir que el gènere és la construcció psicosocial del sexe.

El sistema sexe-gènere constitueix un ordre de construcció de les identitats i comportaments femenins i masculins. Aquest ordre introdueix per a tots els subjectes, determinacions i limitacions en tots els àmbits de la vida que provoquen una forta limitació en les possibilitats de desenvolupament humà, i forcen a adaptar-se a patrons que no sempre corresponen a les necessitats i desitjos dels homes i dones.

La desigualtat de gènere s'alimenta de dualismes que defineixen les característiques d'homes i dones segons en funció del sexe biològic. Naturalesa/cultura, sentimentalitat/racionalitat, delicadesa/forçaprivat/públic, etc. A partir d'aquests dualismes es permet o es priva a homes i dones accedir a certes activitats o responsabilitats.

Avui dia, les categories *gènere i sexe* són qüestionades per alguns moviments feministes que consideren que el seu ús reforça les desigualtats en tant que no qüestionen l'heteronormativitat ni fan visibles altres tipus de sexualitats i orientacions sexuals.

ESTEREOTIPS DE GÈNERE: Són idees preconcebudes, prejudicis, que s'han anat construint i transmetent al llarg del temps. Són, doncs, construccions socials i culturals que s'han anat construint d'acord amb la diferenciació sexual, limitant les capacitats personals, culturals, socials, econòmiques, polítiques, esportives, emocionals, etc. de les dones.

INTERSECCIONALITAT: És una eina feminista important per abordar les discriminacions de gènere. Fa referència als múltiples nivells d'opressió als quals han de fer front moltes dones per raons de sexe, classe, origen, orientació sexual, etc. Podríem dir que aquest concepte neix de la necessitat d'abordar les problemàtiques pròpies de moltes dones que no havien estat tingudes en compte pels feminismes blancs occidentals com per exemple la situació de les dones de color, les dones musulmanes, etc.

La interseccionalitat ens permet observar la desigualtat de gènere amb una perspectiva més àmplia i localitzar tots els tipus de discriminacions que pateixen les dones de totes les cultures i societats del món. També ens convida a estudiar l'origen d'aquestes discriminacions.

VIOLENCIA SIMBÒLICA: És una forma de violència que defineix les maneres amb les quals s'exerceix dominació social i cultural sobre una altra persona. Aquest tipus de violència és manifesta com a «simbòlica» precisament perquè actua com una espècie de disciplina que es fa servir contra un altre per a recordar i confirmar el lloc que li pertoca en la jerarquia d'una societat determinada. El primer que va utilitzar aquest concepte va ser Pierre Bourdieu, qui va dir que la violència simbòlica és «aquella violència que arrenca submissions que ni tan sols es perceben com a tals, donant-se suport en unes «expectatives col·lectives», en unes creences socialment inculcades».

VIOLENCIA MASCLISTA: Es tracta de la violència que s'exerceix sobre el cos i la ment d'una dona en l'àmbit públic o privat. Aquesta violència es pot exercir de maneres diferents i respon a la necessitat de l'home de prendre control de la situació en considerar-se superior. Quan es dóna aquest tipus de violència, sovint es produeix l'anul·lació de la identitat de la víctima, de la seva subjectivitat, a través de la destrucció de la seva base ideològica i dels seus llaços socials amb la finalitat de modelar-la segons els interessos de l'agressor. És un tipus de violència que produeix ferides molt més profundes que les armes letals.

TRANSVERSALITAT DE GÈNERE: Significa integrar la perspectiva de gènere a tots els àmbits de la política i la societat. Històricament els homes han estat ocupant els espais de presa de decisions, la qual cosa les polítiques de benestar i legislacions han estat creades segons problemàtiques i necessitats masculines i no s'ha tingut en compte la veu de les dones, o s'ha legislat sobre elles segons la manera masculina de veure les necessitats de les dones.

Dit això, la transversalitat és una estratègia per aconseguir la igualtat entre homes i dones la qual cosa implica no limitar-se a implementar accions que beneficiïn només a les dones. La transversalitat és molt important perquè implica prestar atenció a la realitat diferenciada que viuen homes i dones per tal de dissenyar actuacions que tinguin en compte aquestes diferències i beneficiïn també a les dones.

DEMOCRÀCIA PARITÀRIA I PARTICIPACIÓ PARITÀRIA de dones i homes en els afers públics especialment en la composició dels òrgans col·legiats, de direcció, de participació, de representació, consultius, tècnics, científics i en els espais de presa de decisions.

APODERAMENT. S'ha encunyat el mot apoderament per a anomenar el camí de les dones cap a la llibertat. Si pensem en les dones com a receptores d'una intervenció i no com a dones capaces, rebels, intel·ligents o fortes, persones que encaren situacions adverses i busquen estratègies per a fer-se un lloc i crear marcs de relació adequats, aquesta intervenció no tindrà un caràcter protector i paternal. Contràriament, l'objectiu de la intervenció consistirà en facilitar instruments útils en tots els àmbits de la vida, però seria limitada si no contribuís tant per la forma com pels continguts a l'apoderament. Apoderament en el sentit de desenvolupament de les pròpies capacitats, recuperar el valor de la pròpia experiència i posar-lo en el món.

PLA DE POLÍTIQUES DE DONES. El Pla de Polítiques de dones és una planificació estratègica general que ha de crear i adequar programes per integrar la perspectiva de gènere en totes les polítiques i actuacions públiques: en l'elaboració dels pressupostos, en la diagnosi, el disseny i execució d'accions positives que s'hagi d'aplicar el l'àmbit de la seva intervenció.

5. MARC NORMATIU

El principi d'igualtat entre dones i homes ha anat evolucionant al llarg de les darreres dècades. Aquesta evolució queda reflectida en diferents disposicions adoptades en els àmbits tant internacional i europeu com estatal i català.

El principi d'igualtat de dones i homes s'incorpora a l'esfera dels drets humans i fonamentals de diferents ordenaments jurídics per esdevenir un pilar bàsic de les societats democràtiques modernes. Tot i això, el reconeixement d'aquest principi des de la doctrina jurídica no implica l'eradicació de les discriminacions entre dones i homes.

INTERNACIONAL

La inclusió del principi d'igualtat entre dones i homes en l'ordenament jurídic internacional està marcada per la **Carta de les Nacions Unides de l'any 1945**, en la qual es prohibeix la discriminació per raó de sexe i s'eleva, així, el principi d'igualtat entre dones i homes a l'esfera dels drets humans.

Posteriorment, l'any 1967, l'Assemblea General de les Nacions Unides proclama la **Declaració sobre l'eliminació de la discriminació contra la dona**. La declaració estableix, en l'article 1, que la discriminació contra la dona és injusta i constitueix una ofensa a la dignitat humana.

Aquesta declaració és precursora de la **Convenció de les Nacions Unides sobre l'eliminació de tota forma de discriminació contra la dona (CEDAW)**, de l'any 1979, la qual entra en vigor en forma de tractat internacional el 1981. La convenció suposa, a més d'una declaració internacional de drets per a la dona, l'establiment de la idea que els estats han de garantir el gaudi d'aquests drets i establir les mesures necessàries per assolir-los. Cal destacar, també, que és en aquest instrument jurídic on es proporciona per primer cop una definició de *discriminació contra la dona*.

Serà a la **IV Conferència Mundial de la Dona celebrada a Beijing (1995)** on el *gender mainstreaming* (transversalització de gènere) es posicionarà en l'agenda internacional. A través de la Declaració i Plataforma d'Acció de Beijing, s'introdueix la igualtat i la no-discriminació per raó de sexe com a factor clau per construir les societats del segle XXI. En la IV Conferència es demana als governs, de manera explícita, la integració de la perspectiva de gènere en totes les polítiques i els programes amb la voluntat d'analitzar-ne les conseqüències per a les dones i els homes, respectivament, abans de prendre decisions. L'assumpció de l'estratègia de la transversalització de la perspectiva de gènere permetrà la promoció de la igualtat de gènere a través de la combinació de mesures i instruments legislatius i accions concretes que es reforcin mútuament.

UNIÓ EUROPEA

El marc normatiu de la Unió Europea (UE) ha estat marcat per l'evolució de l'ordenament jurídic internacional. El principi d'igualtat entre dones i homes ha estat present en els diferents tractats de la UE, els quals han anat recollint i madurant el seu compromís vers les polítiques de gènere.

La Comunitat Europea incorpora el principi d'igualtat d'oportunitats entre dones i homes en el **Tractat de Roma l'any 1957** en la mesura que reconeix el dret a la igualtat de retribució per un mateix treball (article 114, antic article 119). El **Tractat d'Amsterdam (1999)** avança en l'assumpció del principi d'igualtat entre dones i homes a la UE, sobretot pel que fa a la igualtat de tracte entre els treballadors i les treballadores, que es constitueix com un dret fonamental. A més, apunta al principi de la transversalització de gènere en la mesura que totes les accions de la política pública se subordinen a l'objectiu d'eliminar les desigualtats entre les dones i els homes. L'any 2001, amb el **Tractat de Niça**, no sols estableix la igualtat com un dret, sinó que ja reconeix la necessitat d'emprendre accions positives per fomentar la participació de les dones en el mercat laboral.

Finalment, el **Tractat de la Unió Europea** converteix el principi d'igualtat entre homes i dones en un valor comú de la UE que els estats membres han de respectar i garantir a l'hora d'establir requisits per a noves incorporacions d'estats (article 2). Al mateix temps, en l'article 3, estableix que la UE ha de fomentar la igualtat entre homes i dones.

Per definir l'estructura institucional bàsica de la UE, cal fer referència no sols al TUE, sinó també al **Tractat de funcionament de la Unió Europea (TFUE)**. El TFUE introdueix el principi d'igualtat en diverses parts del seu articulat: en l'article 8 (antic article 3 del TCE), estableix que la UE té l'objectiu d'eliminar totes les desigualtats entre dones i homes en totes les seves accions. En l'article 10, a més, disposa que la UE ha de tractar de lluitar contra tota discriminació (incloent-hi la discriminació per raó de sexe) en la definició i l'execució de les seves polítiques i accions. L'article 19 (antic 13), per la seva banda, introdueix una disposició per combatre totes les formes de discriminació, mentre que els articles 153 i 157 (antics 137 i 141) permeten a la UE actuar, no sols en matèria d'igualtat de retribució, sinó també en un àmbit més ampli d'igualtat de tracte i oportunitats en matèria d'ocupació. És remarcable la novetat que suposa l'article 157 (en relació amb l'antic 141 del TCE), el qual afegeix la possibilitat que tant el Parlament com el Consell puguin adoptar mesures per a l'aplicació del principi d'igualtat, i autoritza així les mesures d'acció positiva a favor del sexe menys representat.

El principi d'igualtat entre dones i homes està també present en la **Carta dels drets fonamentals de la UE** (eix de la Carta social europea de 1989), adoptada al desembre de 2000, però amb efectes jurídics des de l'any 2010. Conté un capítol titulat "Igualtat" que inclou els principis de no-discriminació, igualtat entre dones i homes i diversitat cultural, religiosa i lingüística. En l'article 21 prohibeix la discriminació per raó de sexe. En l'article 23, a més, consagra la igualtat entre dones i homes, estableix que ha de ser garantida en tots els àmbits, inclosos l'ocupació, el treball i la retribució, i possibilita l'adopció d'accions que afavoreixin el sexe menys representat.

Per tant, la introducció del principi d'igualtat en la normativa de la Unió Europea suposa un pas essencial, tot i que resulta insuficient per a la supressió real de les discriminacions per raó de sexe. A fi de superar aquesta igualtat estrictament formal i assolir una igualtat efectiva, la UE ha anat desenvolupant, paral·lelament a l'aprovació dels Tractats, diverses accions i estratègies, amb la voluntat d'eliminar veritablement les discriminacions que perduren entre dones i homes.

ESTAT ESPANYOL

El reconeixement de la igualtat de dones i homes en l'ordenament jurídic espanyol es troba en la **Constitució espanyola de 1978** (CE), la qual, ja en l'article 1.1, situa la igualtat com a valor constitucional que impregna tot l'ordenament jurídic juntament amb altres valors com la llibertat, la justícia i el pluralisme polític. En l'article 14, a més, proclama el dret a la igualtat davant la llei (igualtat formal) i a la no-discriminació per raó de sexe, i, en l'article 53.2, configura aquest dret com un dret especialment protegit. La CE no sols reconeix la igualtat com un dret protegit, sinó que també, en l'article 9.2, consagra l'obligació dels poders públics de promoure les condicions perquè la igualtat de l'individu i dels grups en què s'integra siguin reals i efectives eliminant els obstacles que impedeixen o dificultin la seva plenitud i facilitant la participació de tots els ciutadans en la vida política, econòmica, cultural i social. Per la seva banda, l'article 10.2 estableix que les normes relatives als drets fonamentals i a les llibertats que la CE reconeix s'han d'interpretar de conformitat amb la Declaració universal de drets humans i els tractats i acords internacionals ratificats a Espanya. La CE també recull el principi d'igualtat en diversos àmbits sectorials com: en l'accés a càrrecs i funcions públiques (article 23.2); en el compliment dels deures fiscals (article 31.1); en el dret a contraure matrimoni amb plena igualtat jurídica (32.1); en el deure i el dret a treballar, a escollir la professió i a rebre la remuneració suficient per satisfer les necessitats individuals i familiars sense discriminació per raó de sexe (article 35.1) i en la igualtat de les filles i els fills davant la llei amb independència de la seva filiació (article 39.2).

A banda de l'articulat de la Constitució, el poder legislatiu ha aprovat diverses lleis amb l'objectiu d'assolir la igualtat efectiva de dones i homes. En aquest sentit, és essencial destacar la **Llei orgànica 3/2007, de 22 de març, per a la igualtat efectiva de dones i homes (LOIEDH)**, que neix amb la vocació d'erigir-se en la llei-codi que estableixi una base jurídica per avançar cap a la igualtat efectiva de dones i homes en diferents àmbits de la vida de les persones (laboral, social, econòmic, cultural i polític). És important destacar que la LOIEDH fa referència a la igualtat des d'una estratègia dual: la incorporació de la transversalitat com a estratègia, i l'aplicació, alhora, de les accions positives com a eina. Aquesta estratègia dual es plasma, d'una banda, a través de l'article 11, en el qual s'estableix que els poders públics han d'adoptar mesures específiques a favor de les dones per corregir situacions patents de desigualtat de fet respecte dels homes (acció positiva). D'altra banda, l'article 15 preveu que el principi d'igualtat de tracte i d'oportunitats entre dones i homes ha de regir, amb caràcter transversal, l'actuació de tots els poders públics, i que les administracions públiques l'han d'incorporar en l'adopció de les seves disposicions normatives, en la definició i pressupostació de polítiques públiques i en el desenvolupament de totes les seves activitats (transversalitat). Des d'una dimensió transversal, doncs, aquesta llei projecta el principi d'igualtat sobre els diversos àmbits de l'ordenament de la realitat social, econòmica i cultural en què es pugui generar o perpetuar la desigualtat.

CATALUNYA

El reconeixement de la igualtat de dones i homes està present en diversos nivells de l'ordenament jurídic català. La norma institucional bàsica que reconeix aquesta igualtat és l'**Estatut d'autonomia de Catalunya de l'any 2006**, el qual incorpora la igualtat i els drets de les dones en diversos punts del seu articulat. Ja en el títol preliminar, s'estableix que els poders públics han de promoure tant les condicions perquè la llibertat i la igualtat dels individus i dels grups siguin reals i efectives, com els valors de la llibertat, la democràcia, la igualtat, el pluralisme, la pau, la justícia, la solidaritat, la cohesió social, l'equitat de gènere i el desenvolupament sostenible.

En el títol primer hi ha un article que fa referència als "drets de les persones" (article 15), que recull, entre altres, el dret de totes les persones a viure lliures d'explotació, de maltractaments i de tota mena de discriminació, així com el dret al lliure desenvolupament de llur personalitat i capacitat personal. Aquestes mateixes premisses queden recollides específicament en relació amb les dones en l'article 19, el qual reflecteix el valor de l'equitat de gènere en garantir explícitament el dret de les dones a desenvolupar la seva personalitat i capacitat i a viure amb dignitat, així com el dret a participar en condicions d'igualtat d'oportunitats amb els homes en tots els àmbits públics i privats.

El capítol v, regulador dels principis rectoros que han d'orientar les polítiques públiques dels poders públics de Catalunya, instaura l'obligació dels poders públics de promoure la igualtat de totes les persones amb independència, entre altres, del seu sexe. Aquest reconeixement de la garantia de la igualtat de tracte entre dones i homes s'estén a la garantia del compliment del principi d'igualtat d'oportunitats entre dones i homes prevista en l'article 41, el qual preveu que la perspectiva de gènere impregni totes les polítiques públiques dels poders públics catalans. Aquesta garantia es manifesta, a banda del reconeixement de la protecció i promoció del principi d'igualtat d'oportunitats, en la garantia de la incorporació de la perspectiva de gènere de forma transversal en totes les polítiques públiques, en l'afrontament integral de totes les formes de violència contra les dones, en el reconeixement del paper de les dones en la vida pública i privada (àmbit domèstic i familiar). I finalment, ofereix una protecció especial a la decisió lliure de la dona en tots aquells casos que puguin afectar la seva dignitat, integritat i benestar físic i mental.

En aquest sentit, la garantia de la igualtat d'oportunitats es troba regulada també en l'article 45, de forma general en el primer apartat, i amb una previsió específica de protecció davant la discriminació per raó de gènere en l'àmbit laboral i sindical en l'apartat tercer.

També es troben previsions referents a la inclusió de la perspectiva de gènere en les polítiques públiques en l'article 153,2 el qual atorga a la Generalitat la competència exclusiva en matèria de polítiques de gènere, així com l'establiment d'accions positives de caràcter unitari per tot el territori, quan siguin necessàries per aconseguir eradicar la discriminació per raó de sexe. Aquest article preveu també la capacitat del Govern per regular les mesures i els instruments necessaris per sensibilitzar, detectar i prevenir en matèria de violència de gènere, així com per actuar en relació amb la protecció integral de les dones que pateixen aquesta violència.

El desenvolupament d'aquesta competència es concreta de manera clara amb la **Llei 5/2008, de 24 d'abril, del dret de les dones a eradicar la violència masclista**. La importància d'aquesta normativa rau en el fet que es tracta d'una llei global i transversal que eleva al màxim rang normatiu competencial l'exigència d'eradicació de la violència masclista i de les estructures socials i els estereotips culturals que la perpetuen.

D'altra banda, i en relació amb la materialització concreta de la incorporació transversal de la perspectiva de gènere en tots els àmbits d'actuació de les polítiques públiques catalanes, trobem com a eina clau els informes d'impacte de gènere (IIG), la regulació dels quals s'efectua mitjançant dues lleis, **la Llei 13/2008, del 5 de novembre, de la presidència de la Generalitat i del Govern** (que estableix en l'article 36.3.b que els avantprojectes de llei han d'anar acompanyats d'un informe d'impacte de gènere), i, d'altra banda, i amb referència als projectes de disposicions reglamentàries, l'article 64.3.d de la **Llei 26/2010 del 3 d'agost, de règim jurídic i de**

procediment de les administracions públiques de Catalunya, que estableix la necessitat d'acompanyar aquests projectes normatius, entre d'altres, d'una memòria d'avaluació de l'impacte de les mesures proposades, la qual ha de contenir un informe d'impacte de gènere.

D'altra banda, és necessari tenir present la **Llei 11/2014, del 10 d'octubre, per a garantir els drets de lesbianes, gais, bisexuals, transgènere i intersexuals i per a eradicar l'homofòbia, la bifòbia i la transfòbia**. Aquesta llei significa un pas molt important en la protecció dels drets dels col·lectius LGBTI (lesbianes, gais, bisexuals, transsexuals i intersexuals) en tots els àmbits i esdevé una mesura pionera al món, ja que estableix sancions per discriminació i homofòbia amb l'objectiu d'evitar-ne casos per raó d'orientació sexual.

Un dels objectius que persegueix la llei és el de promoure estudis que facilitin dades reals de la situació i regular la garantia estadística i la recollida de dades. La llei també regula la necessària formació i sensibilització de qualsevol professional que en algun moment de la seva carrera es pugui haver d'enfrontar a un cas relacionat amb la discriminació per raó d'orientació sexual, identitat de gènere o expressió de gènere, i també el deure d'intervenció.

Per últim cal esmentar la **Llei 17/2015, de 21 de juliol, d'igualtat efectiva de dones i homes**. Aquesta llei pretén ser el marc de referència per promoure la igualtat i acabar amb les desigualtats en tots els àmbits de la vida quotidiana acabant amb el patriarcat i el sexisme.

Per aconseguir els seus objectius, aquesta llei fixa polítiques públiques dirigides a promoure la igualtat efectiva i l'apoderament de les dones i també reconeix el paper de les associacions de defensa dels drets de les dones.

5.1 ANTECEDENTS AL BAIX EBRE: TRETZE ANYS TREBALLANT PER LES POLÍTIQUES DE DONES

El Consell Comarcal va començar a treballar amb les dones de la comarca a través de la relació amb les entitats de dones del territori. L'any 2002 es va crear el que llavors es va anomenar "Consell Consultiu de la Dona", un organ de consulta on estaven representades totes les entitats de dones de la comarca amb l'objectiu de poder recollir les seves necessitats i donar recolzament a la seva tasca així com fomentar la relació entre elles per dinamitzar el teixit associatiu de dones.

En aquell moment sobretot el que s'organitzen són trobades de caire cultural i festiu per les associacions, xerrades i tallers.

Les accions però que es fan des de el Consell Comarcal no s'organitzen ni es recullen fins l'any 2007 en el I Pla de Polítiques de Dones de la comarca. Aquest primer pla ja reflectia la necessitat de desplegar tot un seguit d'actuacions per fomentar la igualtat real entre dones i homes, fent participar les dones en el seu propi procés per donar resposta a les preocupacions i situacions problemàtiques en què es trobaven les dones, especialment atenent les situacions de risc d'exclusió social.

Sota el paraigua d'aquell I Pla, al maig del 2010 va començar a funcionar el SIAD del Baix Ebre, que va representar un salt qualitatiu en l'atenció que s'ofereix a les dones de la comarca, així com en la millora dels recursos destinats a les polítiques de dones.

Un altre salt qualitatiu va estar l'aprovació del circuit per l'abordatge de la violència masclista de les Terres de l'Ebre, on el Consell també va participar en el procés d'elaboració, i es signa conveni amb l'Ajuntament de Tortosa, per al pis d'urgència.

La continuïtat i l'elaboració d'un II Pla a l'any 2012 va significar el reflex de l'acord polític i social del Consell Comarcal en la consecució de l'objectiu d'igualtat efectiva entre dones i homes i de fer visible el paper de les dones a la comarca.

El III Pla de l'exercici 2017 va reiterar el compromís en la igualtat en la igualtat efectiva entre homes i dones i en donar un pas endavant en la responsabilitat social.

Un compromís que es renova amb l'encàrrec de l'elaboració del IV Pla de polítiques de dones del Consell Comarcal del Baix Ebre.

6. PROCÉS D'ELABORACIÓ

6.1. METODOLOGIA

El treball s'ha desenvolupat seguint una **metodologia** flexible, que ens ha permès adaptar l'enfocament del treball a diferents mètodes, en funció de les necessitats i prioritats que han anat establint les i els agents del procés.

Així, s'ha procurat promoure una metodologia des d'una perspectiva de gènere, orientada cap a les persones, participativa, transparent i orientada a la reflexió i l'apoderament individual i col·lectiu -institucional, que ha implicat:

- La cerca del consens entre les persones participants. És important escoltar i valorar la diversitat de veus que es mouen en el context de la institució i dels diferents municipis de la comarca, respectant la diversitat (i per tant la riquesa) i fins i tot el conflicte, i al seu torn promovent la cerca de punts de trobada per a generar projectes comuns.
- Que les agents implicades hagin pogut sentir el Pla com a propi, adequat als recursos i objectius de cada departament implicat, i emmarcat en les línies estratègiques municipals. Les persones que intervenen en el desenvolupament no són només transmissores d'informació sinó que tenen un paper actiu en el procés.
- Promoure l'establiment de sinèrgies entre agents del territori, tenint present la importància de la cooperació intradepartamental, interinstitucional, i amb agents socials.
- La realització d'un Pla proper a la vida dels municipis i dels Ajuntaments. Cal desenvolupar polítiques de proximitat, adaptades a la realitat de cada municipi, a les possibilitats de cada Ajuntament, i a la diversitat de la seva ciutadania.

S'ha realitzat una enquesta per tal de recollir la opinió del personal tècnic dels diferents municipis de la comarca. Una metodologia d'aquest tipus té també un altre efecte, no menys important, i és que es converteix en una **eina de sensibilització**. D'aquesta manera, l'elaboració d'un Pla de Polítiques de dones i la corresponent diagnosi que l'acompanya són eines que serviran per a difondre la sensibilitat envers les polítiques d'igualtat, sobretot entre aquells actors que més allunyats estan, aparentment, de la intervenció directa en el tema.

Cal tenir en compte que, malgrat existeix un discurs social clarament a favor de la igualtat de gènere, totes les persones tenim interioritzats estereotips i mites entorn les relacions home –dona, creences socials i comportaments que tenim i que sovint no ens n'adonem, i que poden dificultar el treball de promoció de la igualtat per la dificultat de detectar algunes necessitats o mancances.

I FASE
CONSTITUCIÓ DE
L'ESPAI DE
COORDINACIÓ I
TREBALL

Creació d'un **nucli coordinador**, compostat per les persones de referència del Consell Comarcal (Cristina Grau -Silvia Yagüe i Josep Miralles) que ha permès establir els criteris que han guiat el treball a desenvolupar, assolir el compromís i la col·laboració de diferents agents implicats en el desenvolupament de polítiques de gènere i igualtat, així com promoure la sensibilització i conscienciació de sectors representatius de la comunitat com per el exemple el Consell Consultiu de Dones del Baix Ebre.

Creació d'una **comissió d'igualtat**, que ha estat l'encarregada de treballar en cadascun dels eixos que s'aborden al Pla. Les persones integrants de la comissió han estat: Josep Miralles, coordinador de Serveis Socials, Cristina Grau-Silvia Yagüe, coordinadora del SIAD Baix Ebre, Vanesa Callau, delegada del Consell Consultiu de Dones, i Laura Fabra, consellera de Serveis a les persones del Consell Comarcal del Baix Ebre.

II FASE
DIAGNOSI

Anàlisi de dades referents a la comarca i al gènere i la igualtat, dades desagregades per sexe i revisió de diversos documents facilitats pel nucli coordinador.

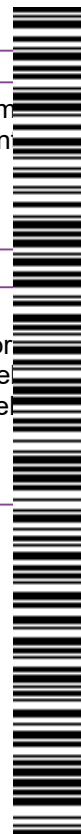
Realització d'una **enquesta per a personal tècnic** dels diversos municipis de la comarca per tal de conèixer la seva percepció sobre debilitats i forteses respecte a les polítiques de gènere. També s'ha informat a les **Associacions de Dones** de la Comarca en el marc del **Consell Consultiu de Dones del Baix Ebre**, per tal de recollir impressions i interessos relatius a les polítiques de dones.

III FASE
TREBALL D'EIXOS
I PROPOSTES

El treball d'eixos i propostes s'ha fet a partir d'un total de 5 reunions en el marc de la comissió, les reunions han estat per revisar les propostes del pla amb l'objectiu de proposar noves actuacions partint dels objectius generals del propi Pla.

IV FASE
REDACCIÓ I
LLIURAMENT DEL
PLA

Fruit de la diagnosi i les sessions de treball amb la comissió s'ha elaborat una proposta de Pla d'Acció, consensuada amb la pròpia comissió o el nucli coordinador. La darrera reunió de treball s'ha desenvolupat amb el nucli coordinador, per tal de fer la revisió dels darrers detalls del mateix.

7. DIAGNOSI

Aquest apartat és una avaluació diagnòstica de quin és l'estat de la qüestió en quant al gènere a la Comarca del Baix Ebre així com de les polítiques de dones que s'han anat impulsant.

En aquesta diagnosi es fa un repàs de continguts en base als sis eixos de treball que ja contemplava el pla anterior:

1. Establir les polítiques de dones com un eix transversal en l'acció de govern del Consell Comarcal del Baix Ebre
2. Construcció d'una cultura per a un nou contracte social
3. Incrementar la presència i la participació de les dones en tots els àmbits de la vida social
4. Reorganitzar el temps i els treballs per conciliar la vida familiar i laboral
5. Oferir una atenció integral davant de les necessitats de les dones
6. Programa per a l'abordatge integral de la violència masclista

Per a cadascun dels eixos s'analitza el nivell de compliment de les accions que s'hi proposaven i s'hi afegeix la informació obtinguda a través de l'enquesta al personal tècnic, la sessió participativa i el recull d'informació facilitat pel nucli coordinador.

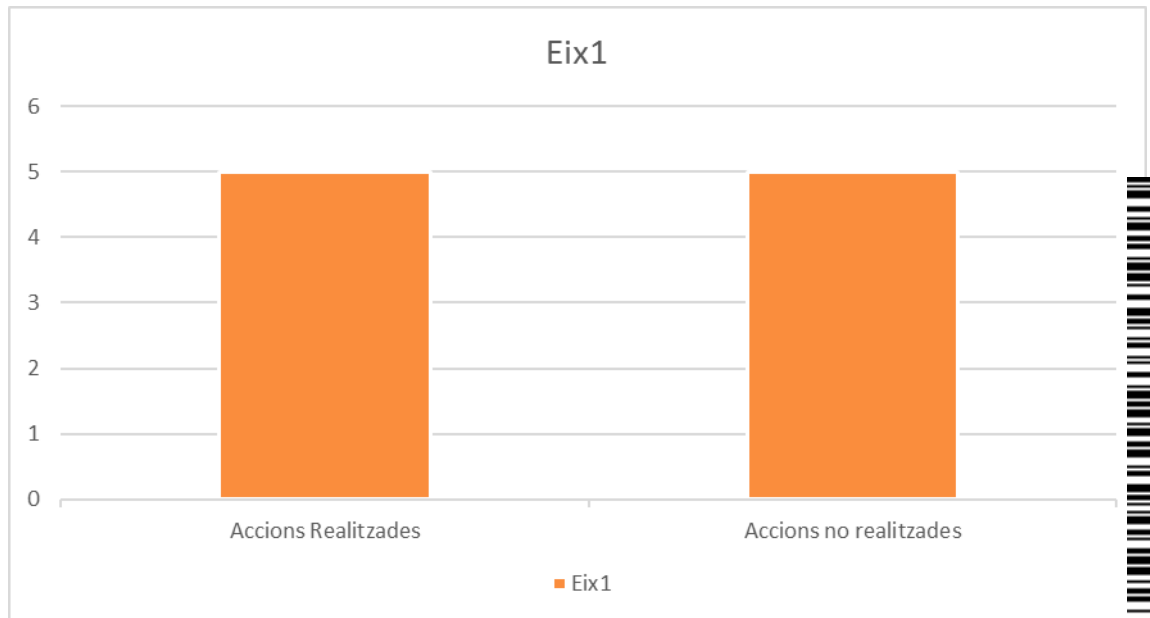
7.1. EIX 1. ESTABLIR LES POLÍTIQUES DE DONES COM UN EIX TRANSVERSAL EN L'ACCIÓ DE GOVERN DEL CONSELL COMARCAL DEL CONSELL COMARCAL DEL BAIX EBRE

L'eix 1, conté 5 objectius i 10 actuacions per tal d'assolir-lo.

EIX 1. ESTABLIR LES POLÍTIQUES DE DONES COM UN EIX TRANSVERSAL EN L'ACCIÓ DE GOVERN	
OBJECTIUS	ACTUACIONS
1.1	1
1.2	1
1.3	2
1.4	4
1.5	2

Font: elaboració pròpia a partir del III Pla de polítiques de dones del Consell Comarcal del Baix Ebre

Si ens fixem en les actuacions que s'han dut a terme podem destacar que s'han realitzat el 50% de les accions, i no s'han realitzat l'altre 50%.

Font: elaboració pròpia a partir de l'avaluació de l'execució de les accions del III Pla de polítiques de dones del Consell Comarcal del Baix Ebre.

Les actuacions que s'han realitzat es detallen a continuació:

- Fer difusió interna i externa del Pla
- Fomentar l'adhesió al nou pla dels Ajuntements de la comarca.
- Fer difusió d'informació en matèria de polítiques de dones als mitjans de l'Administració comarcal
- Crear espais d'informació propis en matèria de polítiques de dones amb coordinació amb el Consell Consultiu de Dones del Baix Ebre
- Mantenir i continuar apostant pel Siad Baix Ebre.

Font: elaboració pròpia a partir de l'avaluació de l'execució de les actuacions del III Pla de polítiques de Dones del Consell Comarcal del Baix Ebre

7.2. EIX 2. CONSTRUCCIÓ D'UNA CULTURA PER A UN NOU CONTRACTE SOCIAL

L'eix 2, conté 9 objectius i 12 actuacions per tal d'assolir-lo.

EIX 2. CONSTRUCCIÓ D'UNA CULTURA PER A UN NOU CONTRACTE SOCIAL	
OBJECTIUS	ACTUACIONS
2.1	1
2.2	2
2.3	1
2.4	1
2.5	1
2.6	3
2.7	1
2.8	1
2.9	1

Font: elaboració pròpia a partir del III Pla de polítiques de dones del Consell Comarcal del Baix Ebre

Si ens fixem en les actuacions que s'han dut a terme podem destacar que s'han realitzat el 50% de les accions, i no s'han realitzat l'altre 50%.

Font: elaboració pròpia a partir de l'avaluació de l'execució de les accions del III Pla de polítiques de dones del Consell Comarcal del Baix Ebre.

Les actuacions que s'han realitzat es detallen a continuació:

- Oferir tallers, conferències i xerrades de sensibilització en gènere i igualtat als municipis de la comarca.
- Potenciar la difusió de les actuacions de les associacions de dones del territori a través dels mitjans de comunicació comarcals.
- Potenciar la itinerància de l'exposició desenvolupada pel Consell Comarcal i el Consell Consultiu sobre la història de les dones del Baix Ebre.
- Fomentar la coordinació entre el Consell Consultiu de les Dones, l'Institut Català de les Dones i l'Ebasp comarcal.
- Facilitar l'ús i accés a l'aula informàtica del CCBE a les associacions de dones.
- Promoure accions dirigides a les famílies amb la col.laboració de les Ampa i de l'àrea de Joventut i Formació del CCBE.

Font: elaboració pròpia a partir de l'avaluació de l'execució de les actuacions del III Pla de polítiques de Dones del Consell Comarcal del Baix Ebre

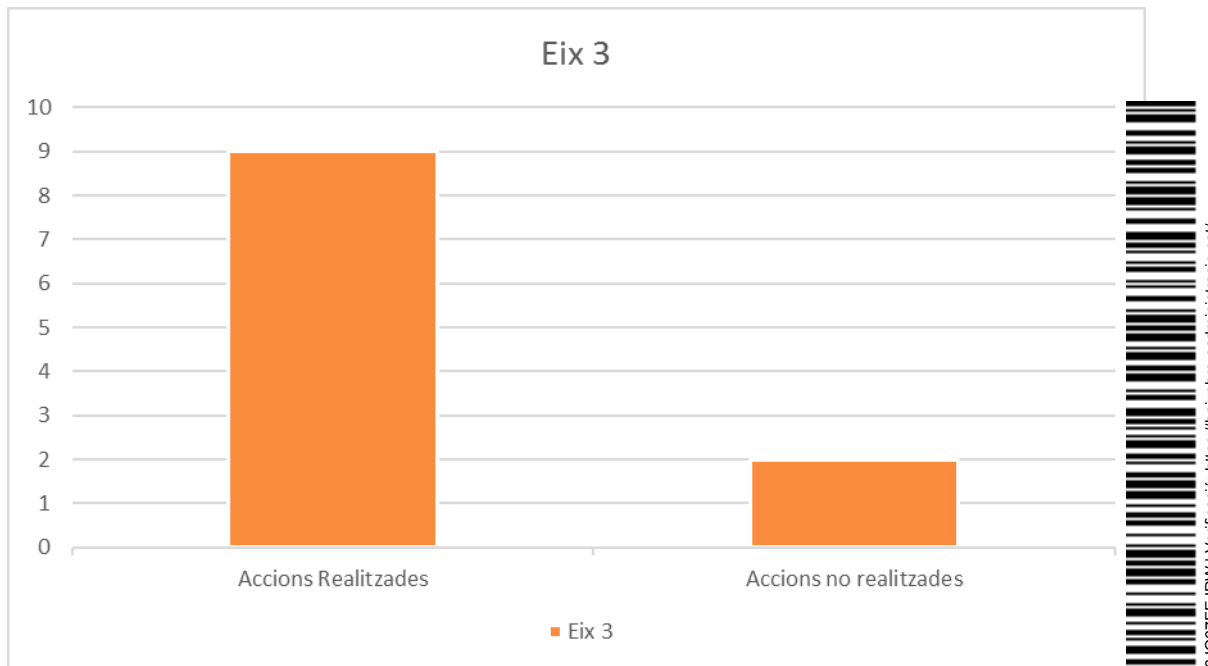
7.3. EIX 3. INCREMENTAR LA PRESENCIA I LA PARTICIPACIÓ DE LES DONES EN TOTS ELS ÀMBITS DE LA VIDA SOCIAL

L'eix 3, conté 5 objectius i 11 actuacions per tal d'assolir-lo.

EIX 3. INCREMENTAR LA PRESENCIA I LA PARTICIPACIÓ DE LES DONES EN TOTS ELS ÀMBITS DE LA VIDA SOCIAL	
OBJECTIUS	ACTUACIONS
3.1	3
3.2	1
3.3	1
3.4	3
3.5	3

Font: elaboració pròpia a partir del III Pla de polítiques de dones del Consell Comarcal del Baix Ebre

Si ens fixem en les actuacions que s'han dut a terme podem destacar que s'han realitzat el 81% de les accions, i no s'han realitzat l'altre 19%.

Font: elaboració pròpia a partir de l'avaluació de l'execució de les accions del III Pla de polítiques de dones del Consell Comarcal del Baix Ebre.

Les actuacions que s'han realitzat es detallen a continuació:

- Visibilitzar i valorar el treball realitzat per les associacions de dones del Baix Ebre.
- Promocionar la participació de les associacions de dones en fòrums, trobades i fires.
- Continuar activant la xarxa associativa de dones per fomentar la seva implicació en les polítiques locals i comarcals; visualitzar i valorar els fers i sabers de les dones; potenciar els espais propis d'esbarjo, ajuda mútua i autoestima; i augmentar el coneixement de la informació en els temes del seu interès.
- Mantenir la subvenció pròpia del Consell Comarcal del Baix Ebre per a les entitats.
- Oferir una formació anual a les entitats sobre la temàtica que necessitin i que, alhora, funcioni com a espai informal.
- Promoure i mantenir els recursos de Serveis Socials que estan destinats a les dones grans.
- Crear i mantenir la borsa de traductors per tal de facilitar i millorar la comunicació amb les dones migrades.
- Fomentar i adequar l'oferta de cursos de formació en coneixements de cultura catalana per a dones d'origen divers.
- Fomentar i adequar l'oferta de cursos de formació en coneixements laborals per a dones d'origen divers.

Font: elaboració pròpia a partir de l'avaluació de l'execució de les actuacions del II Pla de polítiques de Dones del Consell Comarcal del Baix Ebre

7.3.1 INFORMACIÓ DE DIAGNOSI EXTRETA A PARTIR DE LA INFORMACIÓ SOBRE LES ENTITATS

Al Baix Ebre hi ha un total d'19 entitats de dones que agrupen entre totes 1.960 sòcies. La majoria d'aquestes associacions s'organitzen per commemorar diverses dates commemoratives com poden ser el 8 de març, Dia Internacional dels drets de les dones i festes de caire més local. A banda de comptar, moltes d'elles, amb activitats fixes de creació de xarxa i generació d'espais de trobada per a les dones dels diferents municipis.

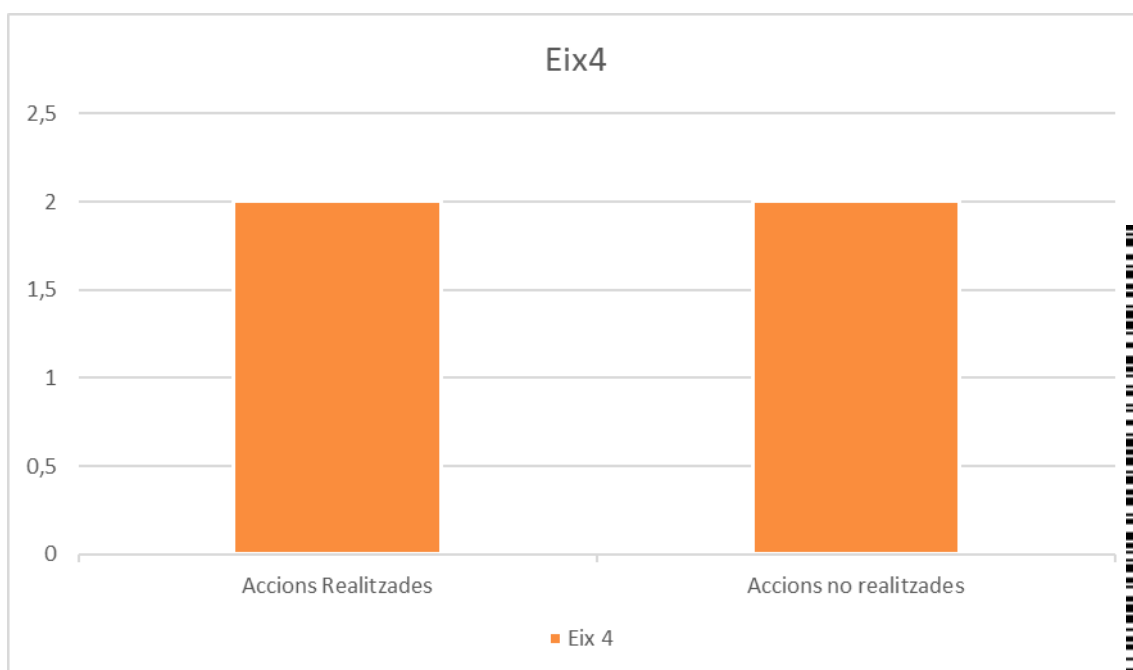
7.4 EIX 4. DELS TEMPS I ELS TREBALLS PER CONCILIAR LA VIDA REORGANITZACIÓ FAMILIAR I LABORAL

L'eix 4, conté 1 objectius i 4 actuacions per tal d'assolir-lo.

EIX 4. REORGANITZACIÓ DELS TEMPS I ELS TREBALLS PER CONCILIAR LA VIDA FAMILIAR I LABORAL	
OBJECTIUS	ACTUACIONS
4.1	4

Font: elaboració pròpia a partir del III Pla de polítiques de dones del Consell Comarcal del Baix Ebre

Si ens fixem en les actuacions que s'han dut a terme podem destacar que s'han realitzat el 50% de les accions, i no s'han realitzat l'altre 50%.

Font: elaboració pròpia a partir de l'avaluació de l'execució de les accions del III Pla de polítiques de dones del Consell Comarcal del Baix Ebre.

Les actuacions que s'han realitzat es detallen a continuació:

- Exemplificar des del propi Consell Comarcal tot oferint flexibilitat horària per a facilitar l'accés dels serveis a la ciutadania, així com la cessió dels seus espais, etc.
- Flexibilitat horària a nivell intern (de personal).

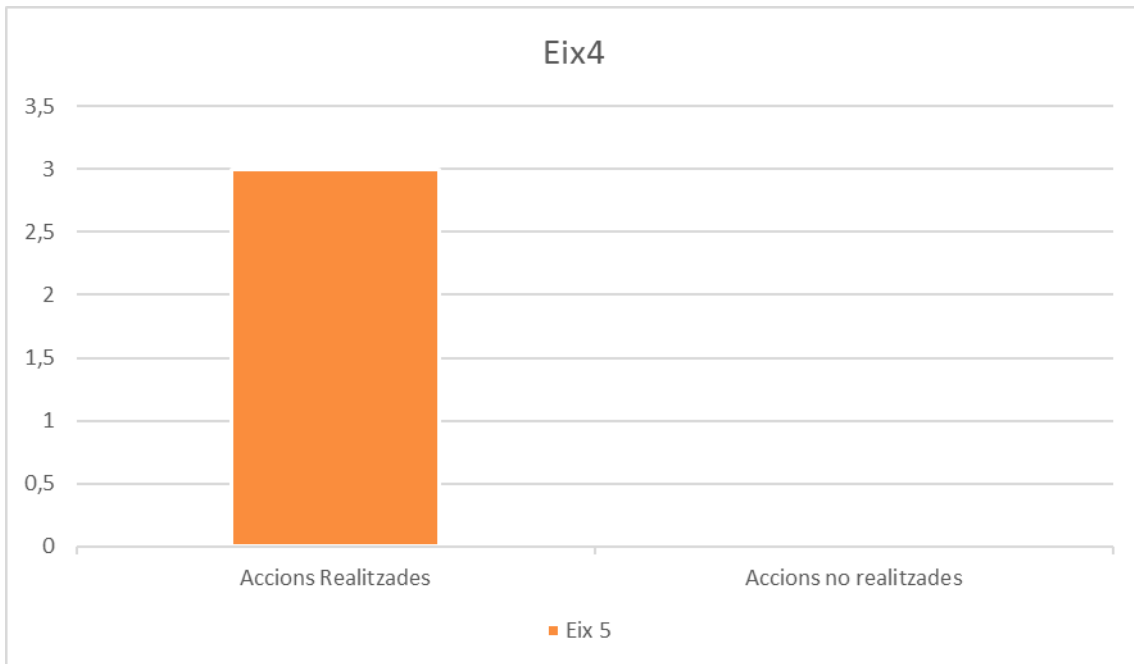
7.5 EIX 5. OFERIR UNA ATENCIÓ INTEGRAL DAVANT LES NECESSITATS DE LES DONES

L'eix 5, conté 3 objectius i 3 actuacions per tal d'assolir-lo.

EIX 5. OFERIR UNA ATENCIÓ INTEGRAL DAVANT LES NECESSITATS DE LES DONES	
OBJECTIUS	ACTUACIONS
5.1	1
5.2	1
5.3	1

Font: elaboració pròpia a partir del III Pla de polítiques de dones del Consell Comarcal del Baix Ebre

Si ens fixem en les actuacions que s'han dut a terme podem destacar que s'han realitzat el 100 % de les accions.

Font: elaboració pròpia a partir de l'avaluació de l'execució de les accions del III Pla de polítiques de dones del Consell Comarcal del Baix Ebre.

Les actuacions que s'han realitzat es detallen a continuació:

- Mantenir els serveis integrals d'atenció i informació a les dones, d'àmbit comarcal que atengui a tots els municipis de la comarca.
- Mantenir l'oferta de Serveis d'Ajut a domicili
- Posar a disposició de les dones d'origen divers una oferta de formació en alfabetització i llengua catalana adequada a les seves necessitats.

7.5.1 INFORMACIÓ DE DIAGNOSI EXTRETA A PARTIR DE LA MEMÒRIA DEL SIAD COMARCAL DEL BAIX EBRE DE L'ANY 2019

A més a més de les actuacions que s'han dut a terme corresponents als objectius del Pla de polítiques de dones, s'han dut a terme també les següents activitats i actuacions per tal d'oferir una atenció integral davant les necessitats de les dones.

- Diusió del SIAD- A través d'Internet, flyers i cartells informatius
- Treball en Xarxa.- A partir de reunions de treball, coordinació amb altres serveis i participació en els circuits i protocols territorials contra la violència masclista
- Treball comunitari-Dinamització del teixit associatiu i realització de xerrades i tallers.

Font: elaboració pròpia a partir de la memòria tècnica del SIAD BAIX EBRE per al 2020

7.5.2. INFORMACIÓ DE DIAGNOSI EXTRETA A PARTIR DE L'ENQUESTA

S'ha obtingut resposta a l'enquesta per part de 6 tècnics i tècniques dels municipis de la comarca. Tot i que l'ideal hagués estat poder comptar amb la opinió i percepció de tot el personal que treballa en polítiques de dones de cadascun dels municipis que conformen la comarca del Baix Ebre, no per això la informació recollida és menys important.

En relació a la pregunta "Què hi ha al teu municipi adreçat a dones?" les respostes recollides inclouen el Servei d'Informació i Atenció a les Dones, en el cas del municipi que en té, el pla d'igualtat i les associacions de dones.

En resposta a la pregunta "Què es fa al teu municipi per lluitar contra la desigualtat?" hi ha dos municipis que indiquen que no es fa res, i els altres quatre fan referència a les accions que emprenen les pròpies entitats de dones. És a dir que s'interpreta que les accions no s'emprenen des de l'administració sinó des de la societat civil.

Quan es pregunta "Què creus que fa falta?" les respostes són diverses: hores, ajuts, implicació i actuacions.

A la pregunta "Com podria el Consell Comarcal ajudar-vos en referència a les polítiques de dones?" les respostes van totes en la mateixa línia, amb suport tècnic i econòmic. En algun cas ja s'apunta que aquest suport ja existeix per part del SIAD comarcal.

Tots els ajuntaments dels quals hem rebut resposta indiquen que mantenen relació amb les entitats de referència en polítiques de dones del municipi, en algun cas fins i tot s'organitzen activitats conjuntes.

Per últim, totes les respostes apunten a que l'Ajuntament en qüestió desenvolupa actuacions per fomentar la participació de les dones.

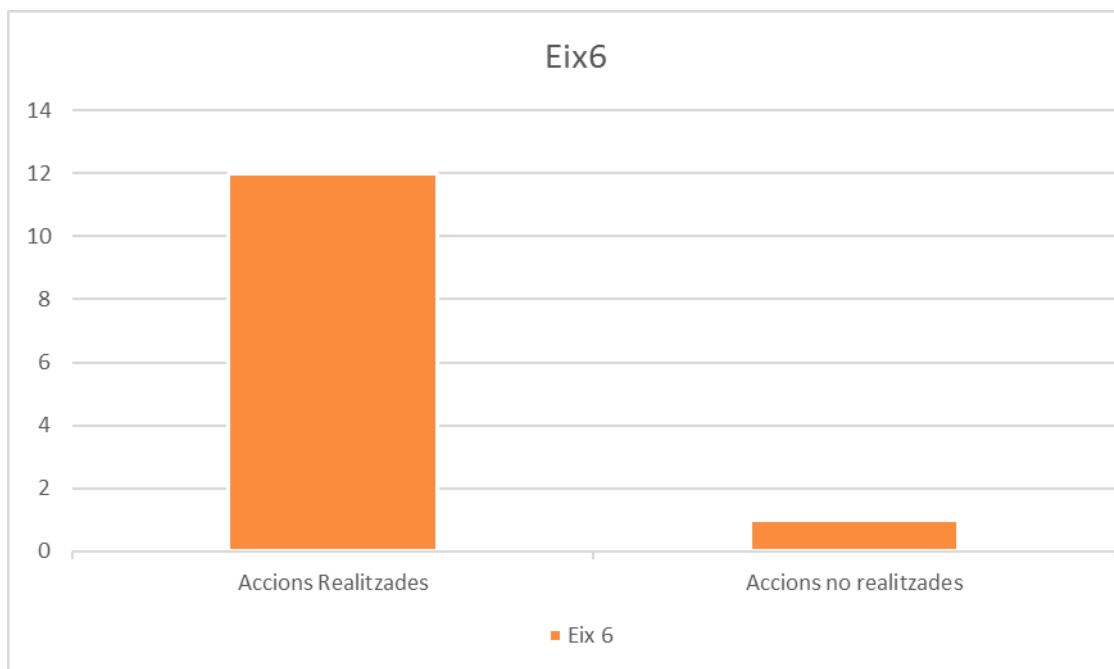
7.6 EIX 6. PROGRAMA PER A L'ABORDATGE INTEGRAL DE LA VIOLÈNCIA MASCLISTA

L'eix 6, conté 7 objectius i 13 actuacions per tal d'assolir-lo.

EIX 6. PROGRAMA PER A L'ABORDATGE INTEGRAL DE LA VIOLÈNCIA MASCLISTA	
OBJECTIUS	ACTUACIONS
6.1	2
6.2	2
6.3	4
6.4	2
6.5	1
6.6	1
6.7	1

Font: elaboració pròpia a partir del II Pla de polítiques de dones del Consell Comarcal del Baix Ebre

Si ens fixem en les actuacions que s'han dut a terme podem destacar que s'han realitzat el 92 % de les accions, i no s'han realitzat l'altre 8%.

Font: elaboració pròpia a partir de l'avaluació de l'execució de les accions del III Pla de polítiques de dones del Consell Comarcal del Baix Ebre.

Les actuacions que s'han realitzat es detallen a continuació:

-Difusió de materials diversos - en format paper, electrònic, etc.- que puguin arribar a tots els municipis del Baix Ebre.

-Difusió de l'existència d'aquest recurs a totes les taules i jornades de treball entre els consells consultius comarcals de dones. Aprofitar per fer aquesta difusió un cop l'any, per exemple pels volts del 25 de novembre.

-Elaborar estadístiques anuals en relació amb les víctimes de violència masclista i enviar-ho a l'Institut Català de les Dones.

-Participar del circuit d'abordatge de la violència masclista del Baix Ebre i de les Terres de l'Ebre.

-Ofereix resposta a les diferents situacions de les dones que pateixen violència masclista a la comarca del Baix Ebre.

-Difondre a tots els ens municipals de la comarca el circuit d'atenció integrall a les dones que pateixen violència masclista.

-Fer difusió del mapa de recursos del territori per posar-los a l'abast de les dones que ho necessitin.

-Consensuar un recurs d'emergència, en cas de violència masclista i compartir-lo amb la resta de comarques de Terres de l'Ebre.

-Actes de sensibilització entorn el 25 de novembre.

-Revisió i actualització, del Protocol d'actuació de la dona en situació de violència masclista de l'Àrea Bàsica de Serveis Socials del Consell Comarcal del Baix Ebre en relació amb el Protocol Marc i difondre'l entre els diferents ens municipals i comarcals.

-Continuar treballant els tallers de l'Estimar no fa mal en coordinació amb el circuit.

-Commemorar el dia 28 de maig amb nota de premsa, dades de salut sexual i reproductiva, etc

7 PLA D'ACCIÓ

El Pla de polítiques de dones del Consell Comarcal del Baix Ebre és un document que s'elabora per intentar garantir un marc favorable que permeti continuar desenvolupant actuacions que facin avançar cap a una societat més justa i equilibrada, en la mateixa direcció que el govern de la Generalitat a través de l'Institut Català de les Dones.

El Pla del Consell Comarcal del Baix Ebre s'estructura en sis eixos d'acció:

- **Eix 1. Transversalització de les polítiques de dones al Consell Comarcal i als ens locals**
- **Eix 2. Canvis culturals que transformin estructures i models patriarcals**
- **Eix 3. Participació**
- **Eix 4. Reorganització dels treballs i noves polítiques dels temps**
- **Eix 5. Qualitat de vida i cohesió social**
- **Eix 6. Intervenció integral contra la violència masclista**

A cada eix d'acció queden definits els objectius generals, els objectius específics i les principals accions a dur a terme, amb els corresponents indicadors que permetran mesurar el grau d'assoliment dels resultats previstos.

Aquestes actuacions, com veurem, preveuen en molts casos la participació activa del col·lectiu de dones en les diferents fases del procés, ja sigui en el disseny, el desenvolupament i/o en l'avaluació.

EIX 1. Transversalització de les polítiques de dones al Consell Comarcal i als ens locals

La transversalitat de gènere constitueix una estratègia fonamental per avançar en l'assoliment de l'objectiu de millorar la qualitat de vida de les dones i contribuir en l'eradicació de qualsevol tipus de discriminació vers les dones i al foment de la igualtat entre dones i homes.

El repte de les polítiques de dones està situat en el desenvolupament d'aquest enfocament de la transversalitat que proposa incloure la perspectiva de gènere en tots els àmbits de l'actuació política. Això obliga a elaborar de nou conceptes i construir formes de pensar el món des d'un nou paradigma que consideri les diferències entre les condicions, les situacions i les necessitats respectives de les dones i els homes i que incorpori les aportacions i els sabers específics de les dones des del reconeixement i el respecte a la diversitat, i a la igualtat d'oportunitats des de la diferència.

L'objectiu principal d'aquest eix és avançar en la institucionalització de les qüestions de gènere, impulsar la transversalització de les polítiques de dones i de gènere a tots els àmbits de l'administració comarcal i local.

OBJECTIUS GENERALS	OBJECTIUS ESPECÍFICS	ACTUACIONS	INDICADORS
1.1 Impulsar la transversalització de les polítiques de dones a tots els àmbits de l'Administració comarcal i local	1.1.1 Millorar els coneixements dels càrrecs polítics i del personal directiu i tècnic de l'Administració comarcal i local en polítiques de dones i de perspectiva de gènere	1.1.1.1 Impulsar l'elaboració d'un pla de formació específic en polítiques de dones, en perspectiva de gènere i en transversalització de gènere a l'administració comarcal i local	<ul style="list-style-type: none"> • Cursos/accions formatives • Persones destinatàries: dones/homes • Participants
	1.1.2 Crear i potenciar mecanismes i espais de coordinació de les polítiques de dones	1.1.2.1 Impulsar la creació de mecanismes de coordinació de les accions dels diferents departaments per garantir la inclusió de la perspectiva de gènere 1.1.2.2 Afavorir la incorporació de professionals especialitzats/des en gènere i polítiques d'igualtat als ens comarcal i locals	<ul style="list-style-type: none"> • Grups de treball • Materials/documents • Personal tècnic assignat
	1.1.3 Desenvolupar polítiques d'igualtat d'oportunitats entre dones i homes i d'acció positiva a l'Administració comarcal i local	1.1.3.1 Impuls i suport a l'elaboració i al desplegament de plans d'igualtat d'oportunitats entre dones i homes i organismes que configuren l'administració comarcal i local 1.1.3.2 Creació i manteniment d'espais de treball i polítiques de dones als webs comarcal i local	<ul style="list-style-type: none"> • Plans • Canals de difusió • Participants • Materials/documents • Espais/serveis/organismes • Visites
	1.1.4 Promoure l'ús d'un llenguatge no sexista ni androcèntric	1.1.4.1 Difusió de materials específics i utilitzar un llenguatge no sexista ni androcèntric 1.1.4.2 Assessorament al personal de l'Administració comarcal i local en l'ús d'un llenguatge no sexista ni androcèntric	<ul style="list-style-type: none"> • Materials/documents • Exemplars distribuïts • Canals de difusió • Consultes/assessoraments
1.2 Promoure i contribuir a consolidar la transversalització de les polítiques de dones	1.2.1 Donar suport a l'elaboració i el desplegament de plans de polítiques de dones als ens locals	1.2.1.1 Assessorament en polítiques de dones als ens locals 1.2.1.2 Suport als ens locals per engegar en marxa plans de polítiques de dones, o	<ul style="list-style-type: none"> • Consultes/assessoraments • Participants • Plans locals

a l'Administració local		l'adhesió al pla comarcal	<ul style="list-style-type: none"> • Adhesions comarcals
1.3 Incentivar l'aplicació de la perspectiva de gènere i de les dones i la transversalització a altres àmbits de la societat	1.3.1 Donar suport a actuacions que tinguin en compte el principi d'igualtat d'oportunitats i de tracte entre dones i homes	1.3.1.1 Impulsar i assessorar en l'elaboració de plans d'igualtat d'oportunitats entre dones i homes en l'àmbit laboral a les empreses públiques i privades	<ul style="list-style-type: none"> • Plans d'igualtat • Consultes/assessoraments
1.4. Potenciar l'assessorament a les dones.	1.4.1. Incrementar i millorar el SIAD Baix Ebre.	1.4.1.1. Incrementar les hores de prestació de la psicòloga i la jurista. 1.4.1.2. Crear el servei d'acompanyament a dones víctims de violència en seu policial i judicial.	<ul style="list-style-type: none"> • Dones ateses. • Creació de lservei i acompanyaments efectuats.

Codi Validació: 7Y5XIMJX24C7C4Z6J067FEJRW | Verificació: <https://baixebre.eadministracio.cat/>
 Document signat electrònicament des de la plataforma esPublico Gestiona | Pàgina 39 de 56

EIX 2. Canvis culturals que transformin estructures i models patriarcals

Són nombroses les constatacions del canvi enorme que s'ha produït en la situació de les dones amb relació a les dels homes, si més no en les societats democràtiques. Ara bé, tot i que el pensament i les practiques dels moviments de les dones i de les feministes apuntaven, de manera pacífica, cap a la neutralització del sistema patriarcal, aquest impregna els processos de socialització de les persones, ja que s'interioritzen pautes culturals de la societat; es conforma la identitat de gènere i s'assumeixen els valors, normes i comportaments que responen a les característiques femenines i masculines marcades pels patrons culturals.

El reconeixement de la igualtat de dones i homes davant la llei, els principis de no-discriminació per raó de sexe i d'igualtat d'oportunitats, establerts en els ordenaments jurídics, són el llegat d'onades successives dels moviments de dones que han deixat a les societats actuals i futures, fites històriques irrenunciabls, malgrat que d'aplicació incompleta. Així doncs, queda camí per fer i s'han de motivar molts canvis encara, els quals apunten cap a la creació d'una societat més justa per a les dones i per als homes. Es tracta de canvis culturals perquè és en aquest àmbit on s'acumulen els prejudicis i els judicis sobre els quals es basa la justificació de moltes injustícies.

Aquest eix té com a objectiu contribuir a transformar la visió androcèntrica de la societat actual. Un canvi cultural basat en el desenvolupament de l'acció coeducativa per a eliminar els estereotips de gènere que limiten la igualtat d'oportunitats i potenciar les contribucions i aportacions de la dona social i culturalment.

OBJECTIUS GENERALS	OBJECTIUS ESPECÍFICS	ACTUACIONS	INDICADORS
2.1 Reduir la presència de l'androcentrisme en l'imaginari social	2.1.1 Sensibilitzar el sector cultural i la societat en general sobre la necessitat de modificar i superar la concepció androcèntrica de la cultura	2.1.1.1 Realització d'actes de sensibilització amb motiu del Dia Internacional de les Dones 2.1.1.2 Impulsar iniciatives de sensibilització social en relació amb les noves masculinitats 2.1.1.3 Difusió de material divulgatiu on es recullin les aportacions i sabers de les dones dels diferents municipis de la comarca, amb visió intercultural.	<ul style="list-style-type: none"> Actes/activitats Assistència Materials Canals de difusió
2.2 Fer visibles les aportacions creatives de les dones en la cultura i potenciar i difondre la creativitat femenina	2.2.1 Fer visibles les aportacions femenines a tots els àmbits culturals	2.2.1.1 Difusió de les creacions i produccions culturals femenines 2.2.1.2 Difusió d'exposicions que facin visibles les creacions i produccions culturals femenines	<ul style="list-style-type: none"> Materials Canals de difusió Exposicions
	2.2.2 Impulsar la recuperació de la memòria històrica de les dones	2.2.2.1 Suport a projectes i espais que contribueixin a recuperar la memòria històrica de les dones de la comarca	<ul style="list-style-type: none"> Materials/documentos Persones destinatàries Llocs
	2.2.3 Incentivar la creació cultural femenina	2.2.3.1 Suport als espais de creació cultural femenina de la comarca	<ul style="list-style-type: none"> Actes/activitats Espais/serveis
2.3 Afavorir el desenvolupament de l'acció coeducativa	2.3.1 Promoure el coneixement en matèria de coeducació	2.3.1.1 Difusió de recursos i materials sobre coeducació a la comarca 2.3.1.2 Afavorir la formació i activitats de mares i pares d'alumnes (AFA) en relació amb la coeducació	<ul style="list-style-type: none"> Exemplars distribuïts Canals de difusió Cursos Persones destinatàries
	2.3.2 Propiciar el canvi en l'ús del llenguatge com a instrument de canvi social	2.3.2.1 Difusió de materials i activitats que promouen l'ús de llenguatges no sexistes ni androcèntrics a tota la comunitat educativa de la comarca 2.3.2.2 Impulsar formació i activitats de llenguatges no sexistes ni androcèntrics a la comunitat educativa de la comarca	<ul style="list-style-type: none"> Exemplars distribuïts Canals de difusió Cursos Persones destinatàries

2.4 Incorporar la perspectiva de gènere i de les dones als espais esportius i de lleure	2.4.1 Fer visible la cultura femenina en l'àmbit esportiu	2.4.1.1 Suport a la visibilització de les dones en tots els àmbits de l'esport	<ul style="list-style-type: none">• Materials• Canals de difusió
---	---	--	---

EIX3. Participació

Les dones, al llarg de la història, han participat en la construcció, i la transformació de la societat des d'un ventall d'àmbits i activitats molt més ampli del que reconeix la definició restringida del paper de les dones que ens ha estat llegada i que les successives onades dels moviments feministes han maldat per modificar i/o eixamplar.

És de gran importància el moviment social de dones i les seves aportacions a la construcció de noves orientacions polítiques capaces d'incloure els interessos i les necessitats de gènere i els diversos problemes generats per les desigualtats. Per aquest motiu, es necessari generar i consolidar espais de participació, i fer-ho considerant els diferents col·lectius de dones i les seves experiències i aportacions.

Aquest eix fa referència a les necessitats per a dinamitzar i donar suport al teixit associatiu femení i impulsar la participació social i política de les dones. Es de gran rellevància que es reconegui el paper i els sabers de les dones en la societat, fer visible la seva presència i diversitat, com també fomentar la seva participació a tots els nivells i àmbits socials.

OBJECTIUS GENERALS	OBJECTIUS ESPECÍFICS	ACTUACIONS	INDICADORS
3.1 Dinamitzar el teixit associatiu femení i donar-hi suport	3.1.1 Potenciar la presència i la participació de les entitats de dones a tots els àmbits	3.1.1.1 Fomentar accions formatives i d'intercanvi d'experiències a les associacions de dones per aconseguir que incrementi la participació d'aquestes	<ul style="list-style-type: none"> • Cursos • Participació
	3.1.2 Potenciar les entitats formades per dones i la creació de xarxes	3.1.2.1 Suport a les entitats que duen a terme activitats i projectes de dinamització social i cultural adreçats a les dones 3.1.2.2 Suport a les entitats que duen a terme projectes participatius	<ul style="list-style-type: none"> • Assessorament • Canals de difusió
	3.1.3 Fomentar espais de trobada de les entitats de dones que facilitin l'intercanvi d'experiències	3.1.3.1 Suport en la realització de jornades i trobades d'intercanvi entre les diferents entitats de dones	<ul style="list-style-type: none"> • Canals de difusió
	3.1.4 Vetllar perquè les dones no es vegin afectades per la fractura digital	3.1.4.1 Suport a les actuacions que afavoreixin que les dones utilitzin les noves tecnologies i minimitzin el risc de trobar-se amb la fractura digital, amb especial atenció a les dones grans, migrades i amb discapacitat	<ul style="list-style-type: none"> • Activitats • Participació
	3.1.5 Afavorir la participació de les dones en situacions de risc d'exclusió social	3.1.5.1 Potenciació i apoderamentament de les dones en situació de risc d'exclusió i aprofitament de la participació i l'associacionisme 3.1.5.2 Suport a l'associacionisme de les dones en situacions específiques 3.1.5.3 Suport a les xarxes de dones	<ul style="list-style-type: none"> • Canals de difusió • Assessorament • Participació
3.2 Impulsar la participació social de les dones en tots els organismes de la societat civil (col·legis professionals, organitzacions)	3.2.1 Promoure la participació de les dones a la societat civil tenint en compte la seva diversitat	3.2.1.1 Sensibilitzar sobre la importància de la participació de les dones a les associacions i agrupacions que els puguin ajudar 3.2.1.2 Fomentar la incorporació de les dones migrades al teixit cívic	<ul style="list-style-type: none"> • Materials • Canals de difusió • Impactes/llocs • Accions de sensibilització • Participació

esportives, agrupacions empresarials, ONG, etc.)			
3.3 Impulsar la participació de les dones a tots els òrgans consultius de les administracions públiques	3.3.1 promoure la participació de les dones i de les entitats de dones en l'elaboració i l'avaluació de les polítiques públiques	3.3.1.1 Sensibilització sobre la importància de la participació de les dones en els òrgans consultius de les administracions públiques	<ul style="list-style-type: none"> • Materials • Canals de difusió

EIX 4. Reorganització dels treballs i noves polítiques dels temps

Quan parlem dels treballs en aquest punt ens referim, per una banda al treball mercantilitzat (ocupació que es remunera) i, per altra banda, als invisibilitzats, que són imprescindibles per a l'existència i el benestar de les persones (treballs familiars, domèstics i de cura, treball cívic i comunitari).

La conciliació de la vida personal, familiar i laboral, entesa com la possibilitat d'una persona de compatibilitzar l'espai personal amb el familiar, el laboral i el social i poder desenvolupar-se en els diferents àmbits, constitueix una de les principals problemàtiques per a les dones. L'ús i la gestió del temps que fa homes i dones és desigual i expressa, alhora que consolida, els diferents rols assignats socialment a homes i dones. La divisió sexual del treball que trobem en la nostra societat ha portat com a conseqüència posar en marxa estratègies personals diverses (augmentar les hores de treball, no tenir fills, incorporar altres persones a la llar, etc.) per part de les dones per fer front a la dificultat de poder dur endavant el treball de cura i atenció de les persones dependents de la família i les tasques de la llar amb el treball assalariat.

Des de la perspectiva de gènere, les millores en la gestió i sincronització dels diferents temps necessiten, per fer-se efectives: la coresponsabilitat en el treball reproductiu (entesa com la participació equilibrada de dones i homes en cadascuna de les tasques i responsabilitats de la vida familiar, tant del treball domèstic com de la cura de persones dependents); una nova organització social i territorial que posi en el centre de les seves intervencions les persones; el reconeixement del valor social i econòmic del treball familiar i domèstic, i unaveritable igualtat d'oportunitats entre homes i dones en el mercat de treball.

Aquest eix presta atenció a garantir la presència en igualtat de les dones en el mercat de treball. Així mateix pretén impulsar un nou model per conciliar el temps laboral i familiar, alhora que visibilitzar i donar valor a les tasques familiars, domèstiques i de cura

OBJECTIUS GENERALS	OBJECTIUS ESPECÍFICS	ACTUACIONS	INDICADORS
4.1 Tenir en compte el valor del treball de cura i atenció i del treball domèstic i familiar en la planificació de les polítiques econòmiques i socials	4.1.1 Fer visibles les tasques familiars, domèstiques i de cura i donar-hi valor, i promoure una nova cultura dels treballs i de la coresponsabilitat	4.1.1.1 Impulsar accions de sensibilització social vers el valor del treball de cura i atenció, el treball domèstic i familiar i la coresponsabilitat 4.1.1.2 Visibilització i reconeixement del suport familiar femení i del paper de les àvies en la conciliació laboral, familiar i personal de les dones joves	<ul style="list-style-type: none"> • Accions • Materials • Canals de difusió
4.2 Garantir la presència de les dones en el mercat de treball remunerat sense discriminació vertical ni horitzontal, en igualtat de tracte i d'oportunitats	4.2.1 Fomentar la superació del desequilibri entre dones i homes en el mercat laboral	4.2.1.1 Sensibilització dels agents socials i econòmics vers una cultura de les empreses que promoguin la igualtat d'oportunitats i de tracte, la paritat entre sexes i la no-discriminació	<ul style="list-style-type: none"> • Accions • Materials • Canals de difusió
	4.2.2 Sensibilitzar el teixit empresarial sobre la discriminació horitzontal i vertical	4.2.2.1 Difondre material de sensibilització relacionat amb la igualtat de tractats de les dones al treball remunerat 4.2.2.2 Identificació i seguiment de possibles ofertes d'ocupació discriminades de la borsa de treball de l'ens comarcal	<ul style="list-style-type: none"> • Materials • Canals de difusió
	4.2.3 Fomentar el desenvolupament de projectes empresarials per part de dones emprenedores	4.2.3.1 Promoció de la realització de programes de formació de dones en la gestió empresarial 4.2.3.2 Suport a l'emprenedora	<ul style="list-style-type: none"> • Activitats • Persones destinatàries <ul style="list-style-type: none"> • Assessorament • Documents • Persones destinatàries

<p>4.2.4 Millorar la situació de col·lectius de dones que estan en règims especials de la Seguretat Social</p>	<p>4.2.4.1 Difusió dels drets laborals de les treballadores de la llar i de les seves condicions sociolaborals</p> <p>4.2.4.2 Potenciació de la titularitat o cotitularitat com a propietàries o copropietàries de les dones que aportin la seva activitat principal a les explotacions agràries i difusió dels drets vinculats a aquesta situació</p>	<ul style="list-style-type: none">• Assessorament• Canals de difusió
--	--	---

EIX 5. Qualitat de vida i cohesió social.

La qualitat de vida és un concepte integrador de les necessitats humanes, de tot allò que permet a les persones realitzar al màxim possible les seves capacitats i potencialitats, no només per viure, sinó per viure amb autonomia i dignitat. Dones i homes necessiten desenvolupar-se socialment i culturalment conforme als contextos i expectatives de cadascuna i de cadascun. La realització d'aquestes "necessitats" implica la seva constitució com un "dret a una bona qualitat de vida", no només com a norma de rang legal, sinó en la seva conceptualització de norma social, políticament i culturalment reconeguda a totes les persones, per la seva condició d'éssers humans similars i de subjectes socials diferents.

La cohesió social és un atribut de les societats que implica la igualtat d'oportunitats per a què la població pugui exercir els seus drets fonamentals i assegurar el seu benestar, sense discriminació de cap tipus i atenent la diversitat.

Aquest eix es dirigeix bàsicament a construir un entorn que faciliti la qualitat de vida de les dones.

OBJECTIUS GENERALS	OBJECTIUS ESPECÍFICS	ACTUACIONS	INDICADORS
5.1 Garantir l'accés de les dones a la informació i difondre els recursos existents	5.1.1 Facilitar l'accés de les dones a les TIC 5.1.2 Donar suport a la incidència territorial dels ens comarcal i local en l'àmbit de la informació	5.1.1.1 Suport a l'accés a les TIC de les dones 5.1.2.1 Suport i manteniment del SIAD comarcal	<ul style="list-style-type: none"> • Cursos • Persones destinatàries • Llocs/impactes
5.2 Incorporar la perspectiva de gènere en els recursos i les prestacions d'acció social	5.2.1 Integrar la perspectiva de gènere en el sistema de serveis socials	5.2.1.1 Impulsar formació als diferents equips professionals sobre la inclusió de la perspectiva de gènere, de manera transversal, a les actuacions d'acció social 5.2.1.2 Seguiment de l'accés de les dones migrades als serveis d'acollida i als serveis educatius i formatius com a element essencial per a la promoció personal i social d'aquestes	<ul style="list-style-type: none"> • Cursos • Persones destinatàries • Canals de difusió
5.3 Garantir una assistència sanitària sense biaixos de gènere tenint en compte la diversitat femenina	5.3.1 Avançar en el coneixement de la salut de les dones i en l'anàlisi del sistema de salut des de la perspectiva de gènere 5.3.2 Sensibilitzar i millorar els coneixements de les i els professionals de l'àmbit sanitari en perspectiva de gènere	5.3.1.1 Sensibilització i informació sobre temes de salut i dones específiques 5.3.2.1 Impulsar accions formatives sobre perspectiva de gènere en l'assistència sanitària adreçades al personal sanitari	<ul style="list-style-type: none"> • Accions sensibilització • Canals de difusió • Cursos • Persones destinatàries
5.4 Incorporar la perspectiva de gènere en la pràctica esportiva	5.4.1 Fer visible i impulsar la pràctica esportiva informal entre les dones com a garantia de salut i com a element de cohesió social	5.4.1.1 Difondre informació sobre l'activitat física dirigida a col·lectius fe	<ul style="list-style-type: none"> • Canals de difusió • Materials

5.5 Construir un entorn que faciliti la qualitat de vida de les dones	5.5.1 Informar a les dones en l'accés a un habitatge digne i adequat a les seves necessitats	5.5.1.1 Informar i derivar a les dones als punts d'informació adequats per rebre tota la informació referent als ajuts i prestacions relacionades amb la Llei d'habitatge	<ul style="list-style-type: none">• Materials• Canals de difusió
---	--	---	---

EIX 6. Intervenció integral contra la violència masclista

La Llei 5/2008, del 24 d'abril, del dret de les dones a eradicar la violència masclista neix en el context d'una transformació de les polítiques públiques que té l'objectiu d'emmarcar normativament la transversalitat de la perspectiva de gènere i de les dones en tots els àmbits, la qual cosa contribuirà a fer possible l'exercici d'una democràcia plena. La llei parteix de la premissa que la violència masclista és un impediment perquè les dones puguin assolir la plena ciutadania, l'autonomia i la llibertat. Aquest punt de partida possibilita l'escomesa de la violència masclista com una vulneració dels drets humans, tenint en compte la seva naturalesa multicausal i multidimensional, per la qual cosa la resposta ha d'ésser global i obligar-hi a tots els sistemes.

La violència contra les dones constitueix qualsevol acte de violència de gènere que pugui tenir com a resultat un dany o sofriment físic, sexual, o psicològic per a la dona, així com les amenaces d'aquests actes, la coacció o la privació arbitrària de la llibertat, tant si es produeixen a la vida pública com a la privada.

La violència masclista, és un atemptat contra els drets humans, que transcendeix les condicions socials, culturals, econòmiques i demogràfiques de les dones que es troben en aquesta situació, i reconeix que pot manifestar-se de diferents formes, la majoria de les vegades de manera simultània -violència física, violència psicològica, violència econòmica, violència sexual-, i en una varietat d'àmbits diferents i concrets, tant en l'espai públic com en el privat en què es produeixen: de parella, familiar, laboral, social i comunitari.

L'abordatge de la violència s'enfronta al caràcter estructural del sistema que sosté i legitima l'ús d'aquesta violència i aquest és el principal obstacle cap a l'autonomia i la llibertat de les dones.

La prevenció i la lluita per l'eradicació de la violència contra les dones té una sòlida base legal en el nostre país a partir de l'aprovació per unanimitat del Ple del Parlament de Catalunya, el 16 d'abril de 2008, de la Llei 5/2008, del 24 d'abril, la qual intenta ser un instrument per abordar la violència masclista en totes les seves dimensions.

Aquest eix fa referència en quant a prevenció, sensibilització, coordinació i cooperació entre els diferents recursos i facilitació d'accés als serveis a les dones per reduir els efectes de la violència masclista.

OBJECTIUS GENERALS	OBJECTIUS ESPECÍFICS	ACTUACIONS	INDICADORS
6.1 Desenvolupar estratègies de prevenció i de sensibilització per a totes les formes i àmbits de la violència masclista	6.1.1 Difondre les diferents formes i àmbits de la violència masclista i les greus conseqüències que comporta perquè totes les persones la puguin identificar precoçment 6.1.2 Prevenir actituds abusives entre la població jove i fomentar els valors de la cultura de la pau i de la no-violència en les relacions interpersonals	6.1.1.1 Realització d'activitats, jornades, tallers, etc. que facilitin l'abordatge de diferents aspectes relacionats amb la violència masclista 6.1.1.2 Sensibilització social respecte de la responsabilitat masculina per propiciar canvis en l'imaginari social 6.1.2.1 Realització de tallers i d'altres activitats adreçats a la prevenció de les relacions abusives entre la població jove	<ul style="list-style-type: none"> Activitats Persones destinatàries Llocs/impactes Materials Canals de difusió Activitats Llocs/impactes
6.2 Desenvolupar les estructures de coordinació i cooperació que permetin una intervenció grupal	6.2.1 Promoure la coordinació, la cooperació i la complementarietat en els protocols territorials	6.2.1.1 Difusió dels protocols comarcals per a una intervenció coordinada contra la violència masclista 6.2.1.2 Compartir un recurs d'emergència en cas de violència masclista 6.2.1.3 Assessorament i participació en l'elaboració de nous protocols 6.2.1.4 Participació en el citat abordatge de Violència masclista de TTEE	<ul style="list-style-type: none"> Materials Canals de difusió Participació Assessorament
6.3 Facilitar a les dones l'accés als drets que els corresponen i als serveis que hi ha al seu abast	6.3.1 Consolidar, millorar i ampliar les estratègies d'informació que facilitin a les dones el coneixement dels drets que els corresponen i dels serveis que integren la xarxa d'atenció i recuperació integral a les dones en situacions de violència masclista	6.3.1.1 Informació i assessorament dels diferents serveis que faciliten informació, assessorament i accés als serveis especialitzats d'atenció i recuperació integral a les dones en situació de violència masclista 6.3.1.2 Difusió de materials i dels recursos que ofereixen un abast de les dones en situació de violència masclista, tenint en compte les diferents formes en les quals es pot produir i la diversitat de dones	<ul style="list-style-type: none"> Materials Assessorament Materials Canals de difusió
	6.3.2 Facilitar a les dones una atenció adient en relació amb l'accés als seus drets com a ciutadanes	6.3.2.1 Manteniment i promoció del SIAD comarcal	<ul style="list-style-type: none"> Persones destinatàries Llocs/impactes

8 BIBLIOGRAFIA

Guies, estudis i documents normatius

-Diferències entre homes i dones en els àmbits familiar, social, econòmic i polític. Setembre 2009. Centre d'Estudis d'Opinió.

<http://w110.bcn.cat/Homes/Continguts/Documents/Fitxers/Diferencies%20entre%20homes%20i%20dones%20a%20Catalunya.pdf>

-Guia para elaborar, implantar y evaluar Planes de Igualdad de Oportunidades entre mujeres y hombres en el ámbito local. Junta de Castilla y León. Conserjería de Familia e Igualdad de Oportunidades Dirección General de la Mujer

http://www.dipsanet.es/upd/pdfs/15_DACFormacionComplementaria/IgualdadGenero/Guia_Igualdad_Jcyl.pdf

-Guia para la Gestión de las Políticas Locales de Igualdad en los Gobiernos Locales de Municipios de menos de 10.000 Habitantes. Federación española de municipios y provincias.

<http://www.femp.es/files/566-183-Archivo/Guia%20para%20la%20gestion%20de%20la%20igualdad%20en%20peque%C3%B1os%20municipios.pdf>

-Guía para el diseño, gestión y evaluación de planes locales para la igualdad. EUDEL- Asociación de Municipios Vascos y EMAKUNDE- Instituto Vasco de la Mujer. (2008).

http://www.emakunde.euskadi.eus/contenidos/informacion/publicaciones_recursos/es_emakunde/adjuntos/guia_plan_local_igual_es.pdf

-Guía para elaborar Planes Locales de Igualdad. Federación Española de Municipios y provincias.

<http://e-mujeres.net/sites/default/files/Guia%20Planes%20Igualdad.pdf>

-Guia de recomanacions per a la detecció de violència masclista en homes. Ajuntament de Barcelona. Barcelona, 2013.

<http://w110.bcn.cat/Homes/Continguts/Documents/Guia%20Detecci%C3%B3%20Homes%20DEFINITIVA.pdf>

-Guia per a l'abordatge integral de la violència sexual a Barcelona. Intervenció i circuits. Ajuntament de Barcelona. Barcelona, 2012.

http://www.gencat.cat/salut/botss/html/ca/dir3612/guia_violsexual_definitiu_juliol2012_set.pdf

-Igual retribución. Herramientas para combatir la brecha salarial. UGT 36.<http://www.igualretribucion.es/es-es>

-La prevenció i abordatge de l'assetjament sexual i l'assetjament per raó de sexe a l'empresa. Departament de Treball de la Generalitat de Catalunya. Barcelona, 2009.

http://www.gencat.cat/treball/doc/doc_32684091_1.pdf

-Pla estratègic de polítiques de dones del Govern de la Generalitat de Catalunya. (2012-2015). Generalitat de Catalunya. Institut Català de les Dones.

-Prevenió de relacions abusives de parella: Recomanacions i experiències. Ajuntament de Barcelona. Barcelona, 2010.

http://www.gencat.cat/salut/botss/html/ca/dir193/recomanacions_per_la_prevenio.pdf

-Memòries anuals del SIAD Baix Ebre 2015-2020

Llibres i articles

-Amorós, Celia; Fernández, Carmen. Violencia y sociedad patriarcal. Madrid: Pablo Iglesias, 1990.

-Azpiazu Carballo, Jokin (2013). "Grupos de hombres y discursos sobre la masculinidad: ¿Nuevas configuraciones?".

<http://www.fes-web.org/uploads/files/modules/congress/11/papers/855.pdf>

-Badinter, Elisabeth (1993). XY: La identidad masculina. Alianza Editorial.

-Bonino, Luis. (1998). Micromachismos. Madrid: CECOM.

-Bordieu, Pierre (2000). La dominación masculina. Anagrama.

-Cantera, Leonor M^a (1999). Te pego porque te quiero. Barcelona: Universitat Autònoma de Barcelona, Servei de publicacions. 37.

-Ferreira, Graciela B (1989). La mujer maltratada. Un estudio sobre las mujeres víctimas de la violencia doméstica (4^a ed.). Buenos Aires: Editorial Sudamericana.

-Gavarró, D. Barcelona: 2008. Transformar a los hombres: un reto social. <http://w110.bcn.cat/Homes/Continguts/Documents/Fitxers/Transformar%20a%20los%20hombres.pdf>

-Gil Rodríguez, Eva Patrícia i Lloret Ayter, Imma (2007). La violencia de género. Barcelona: Editorial UOC.

-Illiouz, Eva (2009). El consumo de la utopía romántica. El amor y las contradicciones culturales del capitalismo. Madrid-Buenos Aires: Katz Editores.

-Maitena Monroy (2014). Manual_Curso de Autodefensa Feminista para mujeres. Ayuntamiento de Vitoria Gazteiz. http://www.feministas.org/IMG/pdf/curso_de_autodefensa_feminista_de_maitena_monroy.pdf.

-Osborne, Raquel (2009). Apuntes sobre violencia de género. Barcelona: Bellatera 2009.

-Ponce Antenaza, Alvaro. (2012). Seguir la trama. Género, Subjetividad y Violencia. Teoría y Praxis para un modelo Constructivo-Narrativo de intervención psicosocial con hombres que maltratan. Bellaterra: Universitat Autònoma de Barcelona.

-Rodríguez Luna, Ricardo i Bodelón, Encarna (2011). Las violencias machistas contra las mujeres. Bellaterra: Universitat autònoma de Barcelona.

Diligència:

Per fer constar que aquest document ha estat aprovat en sessió plenària de data 25 de setembre de 2020

